

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΕΓΧΕΙΡΗΤΙΚΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ

Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Τμήμα Νοσηλευτικής, Πρόεδρος ΣΥ.Δ.ΝΟ.Χ.

In English: THE IMPORTANCE OF THE PERIOPERATIVE NURSING

Ioannis G. Koutelekos

Assistant Professor, University of West Attica, Department of Nursing, President of GORNA

DOI: 10.5281/zenodo.7027351

Cite as: Koutelekos, Ioannis. (2022). THE IMPORTANCE OF THE PERIOPERATIVE NURSING. *Perioperative Nursing (GORNA)*, E-ISSN:2241-3634, 11(1), 1–4. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7027351>

Η Περιεγχειρητική Νοσηλευτική, σε παγκόσμιο επίπεδο, αποτελεί μια ιδιαίτερη ενδιαφέρουσα επιστημονική Ειδικότητα της Νοσηλευτικής επιστήμης. Η Περιεγχειρητική Νοσηλευτική έχει διερευνηθεί από διαφορετικές προσεγγίσεις για περισσότερο από μια δεκαετία.¹⁻³ Το πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συλλόγου Νοσηλευτών Χειρουργείου (EORNA) αναφέρεται αναλυτικά στις αρμοδιότητες του Περιεγχειρητικού Νοσηλευτή και τονίζει την σημασία της παροχής ασφαλούς ποιοτικής Νοσηλευτικής φροντίδας στα παρακάτω πεδία που αφορούν την Νοσηλευτική Χειρουργείου (Νοσηλεύτης Εργαλειοδοσίας - Νοσηλεύτης Κυκλοφορίας), την Αναισθησιολογική Νοσηλευτική (Νοσηλεύτης Αναισθησιολογικού - Νοσηλεύτης Ανάνηψης & Διαχείρισης πόνου), καθώς και τη διασφάλιση ποιότητας σε διαδικασίες αποστείρωσης (Νοσηλεύτης Κεντρικής Αποστείρωσης). Επίσης, τονίζει την σημασία του Περιεγχειρητικού Νοσηλευτή ως ενεργού μέλος της διεπιστημονικής ομάδας, την ενεργό συμμετοχή του σε προγράμματα διασφάλισης ποιότητας, καθώς και την σημασία που διαδραματίζει στην οργάνωση και διαχείριση της χειρουργικής αίθουσας σε περιπτώσεις στρατηγικές διαχείρισης κινδύνου.⁴

Ο Αμερικανικός Σύλλογος Περιεγχειρητικών Νοσηλευτών (AORN) έχει καθιερώσει εδώ και χρόνια

ένα τεκμηριωμένο σύνολο δεδομένων στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική, καθώς και πρότυπα που εφαρμόζονται στην καθημερινή περιεγχειρητική νοσηλευτική πρακτική.^{5,6} Σύμφωνα, με αυτά τα πρότυπα του AORN,⁶ ο Περιεγχειρητικός Νοσηλευτής οφείλει να σέβεται τις ανάγκες των ασθενών, προκειμένου να αναπτύσσει οποιοδήποτε Νοσηλευτική πράξη. Επομένως, είναι αναγκαίο να αναπτύσσεται πάντα ένα εξατομικευμένο σχέδιο νοσηλευτικής φροντίδας που να ανταποκρίνεται στις φυσιολογικές, κοινωνικοπολιτισμικές και πνευματικές ανάγκες των ασθενών που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.⁷ Αρκετές μελέτες έχουν συζητήσει την σημασία της προσωποκεντρικής φροντίδας στον τομέα της περιεγχειρητικής νοσηλευτικής, όσον αφορά τη μείωση των επιπλοκών και τη βελτίωση των αποτελεσμάτων των ασθενών που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.^{8,9} Επιπλέον, ο AORN έχει προτείνει μέσα από την ατομοκεντρική φροντίδα, που είναι ο πυρήνας για κάθε πρόγραμμα σπουδών στην νοσηλευτική επιστήμη, να βελτιώσει την ποιότητα, την ασφάλεια και την ανάπτυξη της πληροφορικής ακόμα και μέσα στο χώρο του συγκροτήματος χειρουργείου.⁶

Οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν πολλούς από τους ρόλους που ενυπάρχουν μέσα στο συγκρότημα του χειρουργείου. Συγκεκριμένα, οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές μπορούν

να αναπτύξουν γνώσεις και δεξιότητες για τους διαφορετικούς ρόλους, δηλαδή ως Νοσηλεύτες εργαλειοδοσίας, ως Νοσηλεύτες κυκλοφορίας, ως Νοσηλεύτες Κεντρικής αποστείρωσης, ως Νοσηλεύτες αναισθησιολογικού, ως Νοσηλεύτες ανάνηψης και διαχείρισης πόνου, καθώς και ως Νοσηλεύτες πρώτοι βοηθοί (RNFA) (εφαρμόζεται κυρίως στην Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής) των χειρουργών σε αντίστοιχες χειρουργικές επεμβάσεις.¹⁰

Αυτή η συνύπαρξη διαφορετικών ρόλων στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική αποτελεί μια δυναμική πρόκληση στην ανάπτυξη αντίστοιχων αρμοδιοτήτων. Οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλεύτες λοιπόν, συμμετέχουν σε μια μεγάλη ποικιλία διαδικασιών που λαμβάνουν χώρα στο χειρουργικό συγκρότημα.⁴ Άλλωστε, ο Περιεγχειρητικός Νοσηλεύτης προασπίζει την αξιοπρέπεια του ασθενούς και παρέχει συνεχή και ολοκληρωμένη νοσηλευτική φροντίδα σε όλα τα στάδια της περιεγχειρητικής περιόδου. Επίσης, ο Περιεγχειρητικός Νοσηλεύτης έχει πάντα στο μυαλό του τον ασθενή που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση και συνηγορεί για αυτόν.^{11,12,13}

Σε μια εθνογραφική μελέτη, που σκοπό είχε να παρατηρήσει την καθημερινή πρακτική και να αποτυπώσει το πως περιέγραφαν οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλεύτες τον ρόλο τους, φάνηκε, ότι προέκυψαν δύο σημαντικά στοιχεία μετά την θεματική ανάλυση των δεδομένων: α) αρχικά «η διαχείριση του δυναμικού ρυθμού», δηλαδή η τήρηση των διαδικασιών προκειμένου να εξασφαλιστούν οι άνθρωποι και ο εξοπλισμός σε σχέση με τη δυναμική κίνηση, ροή που δημιουργείται στο περιεγχειρητικό περιβάλλον, β) η «συνολική συλλογιστική για την ασφάλεια», δηλαδή να διατηρηθεί ασφαλής ο ασθενής που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση καθ' όλη την κρίσιμη περίοδο της περιεγχειρητικής φροντίδας. Η εφαρμογή της ποιοτικής Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής φροντίδας απαιτεί μια εξισορρόπηση μεταξύ της διαχείρισης του δυναμικού ρυθμού και της συλλογιστικής της ασφάλειας του

ασθενούς που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση. Συγκεκριμένα, η ροή που ακολουθείται σε μια χειρουργική επέμβαση έχει από μόνη της μια δυναμική που κινητοποιεί από τη μια το προσωπικό να συμμετέχει ενεργά στην περιεγχειρητική φροντίδα αλλά και τους ασθενείς που υποβάλλονται στην χειρουργική επέμβαση. Η ροή αυτή, πραγματοποιείται στο περιεγχειρητικό περιβάλλον με πολύ γρήγορες διαδικασίες, γεγονός που δύναται μερικές φορές όλες αυτές οι διαδικασίες να μην αποβαίνουν ασφαλείς. Από την άλλη πλευρά μια χειρουργική επέμβαση που επικεντρώνεται υπερβολικά και μόνο σε θέματα ασφάλειας, μπορεί να μειώνει αυτό το δυναμικό ρυθμό των διαδικασιών στο περιεγχειρητικό περιβάλλον. Επομένως, η εργασία των Περιεγχειρητικών Νοσηλευτών χρειάζεται, να εξισορροπήσει αυτό το χάσμα που υπάρχει μεταξύ αυτών των δύο παραπάνω αντίθετων αναγκών. Γι' αυτό χρειάζεται ο Περιεγχειρητικός Νοσηλεύτης να διαχειριστεί αυτήν την «ένταση εργασίας» που δημιουργείται, προκειμένου να βελτιώσει ποιοτικά την καθημερινή πρακτική.¹⁴

Αυτός ο δυναμικός ρυθμός αφορά την ίδια την ώθηση, που είναι η κινητήρια δύναμη που αποκτάται από την ανάπτυξη μιας διαδικασίας ή της πορείας ενός γεγονότος.¹⁵ Στην συγκεκριμένη περίπτωση, αφορά την ίδια τη δυναμική ροή που αναπτύσσεται στην πορεία μιας χειρουργικής επέμβασης από την ώρα που εισάγεται ο ασθενής μέσα στο χειρουργείο μέχρι και την έξοδο του.¹⁴ Όλο αυτό θα μπορούσε να διατυπωθεί ως το «περιεγχειρητικό ταξίδι» του ασθενούς που υποβάλλεται σε χειρουργική επέμβαση.

Έτσι οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλεύτες είναι καλό να περιφρουρούν αυτή τη δυναμική ροή των διαδικασιών και ταυτόχρονα να δημιουργούν κατάλληλες συνθήκες ασφάλειας στο ευρύτερο περιεγχειρητικό περιβάλλον.¹⁴ Για τη διατήρηση αυτής της δυναμικής ροής και της έννοιας της ασφάλειας στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική απαιτούνται συνεχείς και νεωτεριστικές σύγχρονες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις που δίνουν

έμφαση στις νέες τεχνολογίες.¹⁶ Παράλληλα χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα επίσημο και αναγνωρισμένο προγράμματα Ειδικότητας στην Περιεγχειρητική Νοσηλευτική που να διασφαλίζει την ποιοτική νοσηλευτική φροντίδα προς όφελος των ασθενών που υποβάλλονται σε χειρουργική επέμβαση.

Ειδικά, για την Ελλάδα κρίνεται απαραίτητο η επαναθεσμοθέτηση της Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής Ειδικότητας.^{17,18} Άλλωστε, η παρατεταμένη διάρκεια της πανδημίας αφενός μείωσε αισθητά την πραγματοποίηση των χειρουργικών επεμβάσεων, αφετέρου αύξησε τις λίστες αναμονής των χειρουργείων. Όλα τα παραπάνω, δημιούργησαν προβλήματα τόσο στην καθημερινή περιεγχειρητική πρακτική όσο και στον τρόπο εκπαίδευσης όλων αυτών των επαγγελματιών υγείας που εμπλέκονται στο συγκρότημα του χειρουργείου. Η εκπαίδευση στο γνωστικό αντικείμενο της Ειδικότητας της Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής είναι πολύπλευρη

και πολύπλοκη γι' αυτό και απαιτούνται γνώσεις και δεξιότητες από διαφορετικές Χειρουργικές Ειδικότητες. Είναι λοιπόν απαραίτητο οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές να επιζητούν συνεχή ενημέρωση πάνω σε θέματα που αφορούν τις σύγχρονες και καινοτόμες τεχνολογικές εξελίξεις για όλες τις χειρουργικές ειδικότητες. Τέλος, οι Περιεγχειρητικοί Νοσηλευτές καλό είναι να διαθέτουν γνώσεις και δεξιότητες σε θέματα διοίκησης με έμφαση στην ορθή διαχείριση πόρων, καθώς και συνεχή ενημέρωση πάνω σε νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν για παράδειγμα διαγωνισμούς, ή θέματα που αφορούν τη διαχείριση ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού. Γι' αυτό η ανάπτυξη της Περιεγχειρητικής Νοσηλευτικής κρίνεται σημαντική και απαραίτητη, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή και εύρυθμη λειτουργία του συγκροτήματος χειρουργείου.¹⁹

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. McGarvey HE, Chambers MAG, Boore JRP: Development and definition of the role of the operating department nurse: a review. *J Adv Nurs*. 2000; 32(5):1092–1100.
2. Mitchell L, Flin R: Non-technical skills of the operating theatre scrub nurse: literature review. *J Adv Nurs*. 2008; 63(1):15–24.
3. Fesler-Birch E: Perioperative Nurses' Ability to Think Critically. *Quality Management in Health Care*. 2010; 19(2):137–146.
4. Λαμπριανίδου Ε, Τάνη Σ, Κουτελέκος Ι. (Απόδοση, Μετάφραση, Επιμέλεια). Πλαίσιο EORNA για τις αρμοδιότητες Περιεγχειρητικών Νοσηλευτών 2013. Διαθέσιμο στο: https://www.sydnnox.gr/articlefiles/downloads/eorna_competences_gr.pdf. Ημ. Πρόσβασης: 12/03/2022.
5. Lones E. In focus: modelling patient-centered care. *AORN J*. 2011;93(5):C5e6.
6. Association of periOperative Registered Nurses. 2015 Guidelines for perioperative practice [Internet]. Denver, CO: AORN; 2015 Available from: <https://www.aorn.org/guidelines/clinical-resources/aornstandards> [cited:12/05/2022].
7. Rotherck JC, Smith DA. Selecting the perioperative patient focused model. *AORN J*. 2000;71(5):1030e7.
8. Hohenberger H, Delahanty K. Patient-centered care-enhanced recovery after surgery and population health management. *AORN J*. 2015;102(6):578e83.
9. Spruce L. Back to basics: patient and family engagement. *AORN J*. 2015;102(1): 33e9.

10. Wikipedia: Perioperative nursing. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/Perioperative_nursing [cited: 12/05/2022].
11. Blomberg AC, Bisholt B, Lindwall L. Responsibility for patient care in perioperative practice. *Nursing open*.2018; 5(3): 414-421.
12. Koutelekos, I. The concept of advocacy in Perioperative Nursing. *Perioperative nursing (GORNA)*.2021; 10(4): 216–219.
13. Sundqvist AS, Nilsson U, Holmefur M, Anderzén-Carlsson A. Promoting person-centred care in the perioperative setting through patient advocacy: An observational study. *Journal of clinical nursing*.2018; 27(11-12): 2403-2415.
14. McGarry JR, Pope C, Green SM. Perioperative nursing: maintaining momentum and staying safe. *Journal of research in nursing*.2018; 23(8): 727-739.
15. Oxford English Dictionary 2014. Available from: <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/momentum?Q=Omomentum> [cited:12/05/2022].
16. Saletnik L. Technology in the perioperative environment. *AORN journal*.2018; 108(5): 488-490.
17. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4690/2020, ΦΕΚ 104/Α/30-5-2020 Κύρωση: α) της από 13.4.2020 Π.Ν.Π. «Μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και άλλες κατεπείγουσες διατάξεις» (Α' 84) και β) της από 1.5.2020 Π.Ν.Π. «Περαιτέρω μέτρα για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την επάνοδο στην κοινωνική και οικονομική κανονικότητα» (Α' 90) και άλλες διατάξεις (άρθρο 58).
18. ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 4876/2021, ΦΕΚ 251/Α/23-12-2021. Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις (άρθρο 40).
19. Ciku M. The importance of the perioperative nurse. *Community Eye Health*. 2020; 33(110): 44–45